СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIX. Ч. 160. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. ЧЕТВЕР, 12-го ЛИПНЯ 1951. No. 160. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JULY 12, 1951. VOL. LIX.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном Тел. „Свободи": BErgen 4-0807 / 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

ОБТЯТО ВИДАТКИ ДЕПАРТАМЕНТУ СТЕЙТУ НА 52 МІЛ.

Вашинґтон, — Яке велике невдоволення в Конґресі зі закордонної політики, яку веде Дін Ачесон, секретар стейту, пізнати найкраще по тій великій сумі, яку обтяла з бюджету департаменту стейту Бюджетова Комісія Палати Репрезентантів. Департамент стейту предложив річний бюджет на суму $283,686,476. Бюджетова Комісія зменшила його на $52,264,476, або на 18%. Над її пропозиціями, як і над цілою політикою департаменту стейту відбудеться ще довша дискусія в Палаті Репрезентантів. Бодай таке заповіли республіканські члени Бюджетової Комісії, які наставали на зменшення платні Ачесона, щоб таким чином змусити його до резиґнації. Вони хотіли навіть вмістити домагання резиґнації у звіт Комісії, а що це не перейшло, то треба надіятися, що вони поставлять таке внесення в Палаті Репрезентантів у часі дискусії над бюджетом, коли буде нагода обговорювати закордонну політику. Тоді теж буде поставлене внесення, щоб секретарем стейту не могла бути ніяка людина, яка перед назначенням була в бизнесових зв'язках з якимсь чужим урядом впродовж останніх 5 років. Це також звернене проти Ачесона, хоч і перед ним були дуже визначні секретарі стейту, яким можна б те саме закинути. Комісія була такої думки, що не треба побільшати сили департаменту стейту, а тільки поліпшити їх добір. Також зменшено фонди департаменту стейту, які призначені на „інформативні та виховні цілі", серед яких „Голос Америки" займає перше місце. Департамент домагався $115,000,000. Комісія скоротила цю суму на $30,000,000, домагаючись одночасно поліпшення пропаґанди. „Голос Америки", говориться у звіті, повинен стати голоснішим і ефективнішим. При цьому треба ще згадати, що також зменшено бюджети й інших департаментів, але не в такій пропорції, як це сталось з бюджетом департоменту стейту. Ще найбільш прихильно поставилась Комісія до бюджету Федерального Бюра Інвестиґацій (Еф Бі Ай), бо його видатки майже не скорочено.

„Голос Америки" заповідає пімсту за Овтіса

Вашинґтон. — Урядовий „Голос Америки" заповів у своїх радіопередачах, що „порядний світ не допустить, щоб не було кари" за те, що вчинила комуністична влада Чеховловаччини з Вилйемом Н. Овтісом, кореспондентом Асошієйтед Прес. Ув'язнення цього американця та суд над ним і присуд називає Голос Америки „страшним злочином", якого допустились „чеські агенти Кремля". Голос Америки намагається передати народам за залізною заслоною дійсну правду про цю подію та каже, що Овтіс став „мучеником за свободу преси". Бо хоч чеський суд засудив його за шпигунство на 10 років тюрми, то це треба розуміти в такий спосіб, що те, що під комуністичними режимами вважається „шпигунством", є тільки „журналістичним переведенням об'єктивної правди", що й Овтіс робив.

НЕ БУДЕ КОНТРОЛІ ЦІН НА М'ЯСО

Вашинґтон. — Адміністрація потерпіла невдачу в Конґресі зі своїм домаганням, щоб назначити квоти худоби, яка повинна йти на заріз. Домагання уряду мало на меті зліквідувати чорний ринок у торгівлі м'ясом та не допустити до підвишки цін. Сенат і Палата Репрезентантів заявилися проти квот. Наслідком цього М. В. ДіСел, Директор Стабілізації Цін, заявив, що уряд буде змушений відступити від вимоги регулювання цін на м'ясо. В Палаті Репрезентантів було 200 голосів проти квоти, а за нею 112.

● Курси для підготовки резервових офіцерів повітряних сил утворили при Манґатанському Каледжі. На ці дворічні курси, що почнуть свою працю з осени, можуть вступати студенти першого і другого курсів каледжу.

МОСКВА „ВИЧИСТИЛА" ПРЕМІЄРІВ БОЛГАРІЇ І РУМУНІЇ

Лондон, 11 липня. Згідно з останнім повідомленням з достовірних джерел, з доручення Москви „звільнено від обов'язків" комуністичних премієрів маріонеткових урядів двох сателітських країн: Вулька Червенкова в Болгарії і Петру Ґроза в Румунії. Проте, немає потвердження поголоски, що їх заарештовано, натомість відомо, що оба вони є під суворим доглядом совєтської поліції. Дотеперішні премієрські функції Ґрози в Румунії виконує окремий комітет, призначений Центральним Комітетом комуністичної партії в Румунії, що одержує свої накази безпосередньо від совєтського амбасадора в Букарешті. Функції Червенкова в Болгарії мав фактично перебрати якийсь Георґі Чанков, формально заступник голови ради міністрів. Ближчих причин цеї чергової чистки навіть в найвищих комуністичних колах сателітських країн не подається, висуваючи тільки здогади, що в обох випадках була „неблагонадійність" в очах Москви. Рівночасно повідомлено, що совєтські власті почали поголовну евакуацію цивільного населення з Братислави, столиці Словаччини, вивозячи його брутально впродовж кількох годин в невідомому напрямку.

„ПЕРЕДЧАСНА" СМЕРТЬ СОВЄТСЬКОГО ГЕНЕРАЛА РЯЗАНОВА

Москва, 11 липня. Совєтський уряд повідомив вчора про „передчасну" смерть генерала Василя Рязанова, визначного офіцера совєтської авіяції. Ближчих причин смерти, що наступила 8-го липня, не подано, стверджуючи тільки, що вона була „передчасна". В повідомленні називається Рязанова „видатним командантом авіяції", „палким патріотом соціялістичної батьківщини" та „вірним сином партії Леніна-Сталіна". Рязанов був активним учасником другої світової війни та здобув собі в ній найвищі совєтські відзначення. Окрему увагу звертається на факт, що він був „депутатом" Верховної Ради Української ССР та кандидатом на члена Центрального Комітету комуністичної партії в Україні. Тому, що його „передчасна" смерть наступила тоді, як відбувалася совєтська парада з нагоди „дня авіяції", в закордонних колах допускається можливість, що він міг згинути в повітряній катастрофі під час паради.

Сосюра кається...

Американська преса подала в дні 10-го липня таке повідомлення Юнайтед Пресс з Москви: „Український поет В. Сосюра, в надрукованому сьогодні в „Правді" листі, признається, що його останні поеми мають посмак націоналізму. Сосюра признається в листі до помилок, виказаних в редакційній статті „Правди" на початку цього місяця. Правда обвинувачувала, що вірш Сосюри „Любіть Україну" не схопив позиції „нової і заможної большевицької України" у відношенні до Совєтського Союзу. Поет в своєму листі пише: „Я глибоко здаю собі справу, що про Совєтську Україну не можна думати без могутнього росту нашої багатонаціональної держави".

ВІЛЬНЕ РОБІТНИЦТВО ПЛЯНУЄ БОРОТЬБУ ПРОТИ КОМУНІСТИЧНИХ ВПЛИВІВ

Медіолян, Італія, 11 липня. Боротьба проти комуністичних впливів серед зорганізованого робітництва Франції та Італії є одним з головних предметів нарад поодиноких комісій другого світового конґресу Міжнародної Конфедерації Вільних Професійних Спілок. Наради в цих справах є таємні, бо Конфедерація не бажає вмішуватися в те, що формально можна б вважати внутрішньою справою поодиноких країн. Але відомо, що окремо проаналізовано загрозливе опанування комуністами робітничих організацій в Італії і Франції, стверджуючи, що там не можна досягнути більшого і швидшого успіху в боротьбі проти комуністичних впливів, якщо уряди тих країн не перестануть визнавати тих організацій і з ними рахуватися як з офіціяльними представництвами робітників. Таке рішення можна б винести на базі доказаної правди, що ці організації є чужими, конкретно, совєтськими політичними аґентурами і вони не можуть мати права промовляти в інтересі робітників даних країн та користуватися державними і суспільними фондами. У висліді теперішніх нарад будуть винесені відповідні резолюції і рекомендації.

АЛІЯНТИ ВІДМОВЛЯЮТЬСЯ ОБГОВОРЮВАТИ СПРАВУ ВІДКЛИКАННЯ ВІЙСЬК З КОРЕЇ

Передвоєнний стан в Кореї – комуністична передумова перемир'я.

Токіо, 11 липня. Аліянтські військові представники, повернувшись з другого дня переговорів з червоними в Каесонґ в справі завішення зброї, заявили, що вони не будуть обговорювати справи відкликання чужоземних військ з Кореї, яку північно-корейські і комуно-китайські представники видвигнули як одну з передумов пропонованого перемир'я. Після першого дня нарад комуністична радіостанція з Пейпіну, столиці комуністичного Китаю, повідомила, що комуністична делеґація, очолювана шефом штабу північно-корейської армії, ген. Нам Ільом, видвигнула такі передумови перемир'я: 1. Всі сухопутні, повітряні і морські сили мають перервати воєнні дії; 2. Аліянтські і комуністичні війська мають бути відкликані з обох боків на 10 кілометрів на південь і напівніч від 38-ої паралелі; 3. Всі чужоземні війська мають бути евакуовані з Кореї „в по можності найшвидшому часі". В радіозвідомленні не сказано, в якій формі були поставлені ці умови, згадуючи тільки, що вони вважаються „загальною політикою" в теперішніх переговорах. Ген. Нам Іль мав рівночасно запропонувати створення окремої „не-військової комісії", що наглядала б над здійсненням запропонованих передумов, зокрема щодо евакуації прикордонних зон. Крім того, мала б наступити виміна полонених. Ще перед формальним завішенням зброї, аліянтська авіяція мала б припинити бомбардування стратегічних об'єктів на ворожій території, як теж аліянтська фльота мала б перервати облогу ворожих портів. Пейпін вважає, що на цій підставі можна опісля договоритись до загального замирення в Кореї. З аліянтського боку в останній хвилині повідомлено, що аліянтська делеґація відмовиться обговорювати справу відкликання чужоземних військ з Кореї, підкреслюючи свою готовість обговорити виключно військові справи, які відносяться до завішення зброї на фронті. Рівночасно додається, що комуністичне домагання привернути передвоєнний стан в Кореї, а саме відкликання військ з обох боків на 10 кілометрів від 38-ої паралелі відноситься практично тільки до аліянтів, бо сьогодні вже майже ціла лінія фронту є на північ від паралелі. Наради продовжуватимуться завтра. В офіціяльному аліянтському комунікаті з вчорашніх нарад повідомлено, що аліянтська делеґація запевнила ворожу з цілою рішучістю, що вона „діятиме в добрій вірі" та що такого самого сподіється і від неї. Адмірал Джой, голова аліянтської делеґації, зі свого боку заявив, що очолювана ним делеґація має точні інструкції обговорювати тільки ті проблеми, які відносяться безпосередньо до припинення воєнних дій на фронті та до ґарантій проти їх можливого відновлення.

ГЕЛІКОПТЕРОМ НА ПЕРЕГОВОРИ відправив ген. Метью Ріджвей, аліянтський головний командант на Далекому Сході, аліянтську військову делеґацію з „мирової бази" кілька миль на південь від Каесонґ, де відбуваються переговори. Ген. Ріджвей прибув на Корею зі своєї головної квартири в Токіо, щоб могти безпосередньо бути в контакті з перебігом мирових переговорів.

АЛІЯНТИ УСПІШНО ПРОДОВЖУЮТЬ „ОБМЕЖЕНИЙ НАСТУП" В СХІДНІЙ КОРЕЇ

Токіо, 11 липня. Війська Об'єднаних Націй на центрально-східному секторі корейського фронту відновили вчора свій „обмежений наступ" в районі Янґґу та здобули терен, зломлюючи запеклий спротив ворога. На другому кінці фронту, в районі Каесонґ, де аліянтські і комуністичні військові представники обговорюють перемир'я, не було жадних боєвих дій ані з аліянтського ані з комуністичного боку. „Обмежений наступ" на східній ділянці почався три дні тому, але вміжчасі був припинений запеклим спротивом ворога, що в поодиноких випадках пробував переходити до протинаступу. Погана погода сильно утруднювала і обмежувала акцію авіяції, що перебрала головне завдання — пильнувати, щоб ворог не використав нагоди теперішніх переговорів та не розбудував свої сили і не приготовив їх до нового наступу. Аліянтські воєнні кораблі теж вчора продовжували облогу ворожих портів, бомбардуючи їхні споруди. На цілому фронті помітне „обережне відпруження", в очікуванні висліду переговорів в Каесонґ.

АНГЛІЙСЬКА ПУБЛІЧНА ОПІНІЯ ПРОТИ ЗМЕНШЕННЯ ОЗБРОЄННЯ

Лондон, 11 липня. Вся англійська преса, за виїмком комуністичної, виступила сьогодні однодушно проти вчорашнього „маніфесту" Анеріна Бевана та його лівих однодумців з лейбуристської партії, в якому вони домагаються редукції видатків на оборону, що — по їх думці — мало б правити теж за „гамульці" в „карколомній" збровєвій програмі Злучених Держав. Беван в дальшому домагається, щоби Британія мала право вета щодо евентуального використання американської авіяції з англійських баз, та щоби вона „заставила" Злучені Держави прийти до порозуміння зі Совєтським Союзом. Виступ Бевана засудила солідарно вся англійська преса, вважаючи його нереальним і шкідливим, як для внутрішнього, так і закордонного становища Британії.

● Озброєння Німеччини та її активної ролі в оборонній підготовці Заходу проти совєтських амбіцій знову домагався західно - німецький канцлер д-р Аденауер.

ЗАЛІЗНИЦІ ДОМАГАЮТЬСЯ НОВИХ ПІДВИШОК

Ню Йорк. — Усі залізничі компанії, що діють на схід від міста Шікаґо, задумують піднести ціни залізничих тикетів, тижневих і місячних, з днем 10 серпня. Підвишка мала б виносити до 75 центів від тижневих тикетів, а до $3 від місячних. Внесення на дозвіл на підвишку вже є в Міжстейтовій Торговельній Комісії. Подали його шість залізничих компаній, які перевозять денно сотні тисячів осіб до Ню Йорку на працю з місцевостей північної частини стейту Ню Джерзі. Крім цього домагаються залізничі компанії ще й підвишки в сумі 15% від оплат за перевіз товарів тяґаровими поїздами. В цьому випадку Комісія є тої думки, що того роду підвишка дала б вправді залізничим компаніям один біліон долярів більше в приході, але це відбилось би дуже погано на боротьбі країни з інфляцією.

ФІЛДА ДОПИТУВАТИМЕ СЕНАТСЬКА ПІДКОМІСІЯ

Вашинґтон. — Сенатська підкомісія для внутрішньої безпеки візвала Фредерика Вендербилта Філда, відомого приятеля комуністів, щоб з'явився в цей четвер у Вашинґтоні на допити. Головою цеї підкомісії є сенатор Пет МекКерен, демократ з Невади. Він заявив, що підкомісія є зацікавлена тільки тим, що відноситься до внутрішньої забезпеки країни і не шукає ніяких сензацій. Також оприлюднив, що сенатська підкомісія зажадала від Філда доставити банкових та інших фінансових рекордів, які вона хоче переглянути ще заки відбудуться допити. Філд, як відомо, находиться на волі тільки тимчасово. Федеральний суддя Райен засудив його в Ню Йорку на шість місяців тюрми за те, що нехотів зізнати перед судом, хто саме складав поруки за тих комуністів, що втікли, замість іти до тюрми. З Філдом є подібна справа, як з Овеном Латимор з Балтімор, який має явитись на переслухання підкомісії в п'ятницю. Дуже можливо, казав сенатор МекКерен, що переслухання Філда і Латимора будуть публичні.

В АМЕРИЦІ

● Симпатики комуністів в закордонних передачах Голосу Америки протаскували матеріял, відповідний до лінії компартії. Серед них є народжені і виховані закордоном та такі, що симпатизували комунізмові в різних фазах його розвитку. Так заявив сенатор МекКеран, голова сенатської підкомісії внутрішньої безпеки.

● 1000,000 шрайнерів з усіх кінців ЗДА з'їхались до Ню Йорку на свої різноманітні імпрези, які триватимуть від 9-го по 13-те липня. Поки провідні члени цієї масонської організації відбуватимуть свої наради в Коммодор Готелі, інші члени влаштовують на вулицях міста барвисті фестивалі.

● Корейська ситуація і нафта Ірану — це дві головні події, що приковують увагу біржевих кол ЗДА. В чеканні вияснення ситуації акції на біржі тримаються більш менш на постійному рівні.

● „Трущини в стіні Кремля" — нова книжка Едварда Кранкшова, дослідника цілей і дій Політбюра, вийде друком 13 серпня у видавництві Вікінґ Прес.

РІЧНИЙ З'ЇЗД ОДВУ В РАЧЕСТЕР

Рачестер. — Рачестерська газета „Демократ енд Кронікл" з минулої неділі помістила обширний звіт про 17-ту річну конвенцію Організації Державного Відродження України, стверджуючи поважне число делеґатів зі стейтів та Канади. Згадуючи про політичні резолюції, звернені проти російського імперіялізму та комуністичної агресії та пересторогу, що український нарід, як й інші народи в совєтській неволі, мусять мати бодай надію на допомогу з боку Америки та визволення, ОДВУ заявилось за повну піддержку змагань Злучених Держав у цій чи будучій кризі, ї то моральну, фізичну і духову. ОДВУ теж підкреслило, що хоч воно є американською організацією, нез'єднаною з ніякою чужинецькою організацією, проте живо цікавиться цілим українським рухом, щоб таким чином помогти американській закордонній політиці та Україні в її визвольній боротьбі. ОДВУ, пише ця газета, виявило також готовість співпрацювати з усіми іншими організаціями, метою яких є допомога визволенню України. Предсідником організації зістав перевибраний проф. Олександер Грановський з Міннесотського Університету, що займає цей уряд уже від 17 років. Часопис помістив ще окремо інтерв'ю з проф. Грановським про Україну та її змагання, в якому сказано, що український нарід в Україні жде нетерпеливо на ту хвилину, коли знов зможе почати боротьбу за визволення. Україна, говорив проф. Грановський, мусить бути визнана в будучій війні з Совєтами рівним партнером з боку Заходу; без її допомоги Захід війни зі Сталіном не виграє. Нарадами річного з'їзду проводив В. Попович. До нового уряду ввійшли: В. Різник і С. Куропась заступники президента, В. Михайлів секретар, В. Череватюк скарбник, Г. Яремчук фін. секретар, а далі П. Генґало і В. Зуляк. В. Поповича вибрано головою Молодечого ОДВУ, а Анну Гладун головою Золотого Хреста ОДВУ. З'їзд був получений з бенкетом та мистецькою програмою. По з'їзді телеґати поїхали на проґульку до водоспаду Ніяґари.

● Хлібний страйк закінчився в Ню Йорку та околицях 10-го липня після того, як представники возіїв хліба та 16-ти головних пекарських підприємств прийняли плян мейора Імпелітері, за яким робітний тиждень возіїв зменшено з 6 до 5 днів при старому тижневому заробітку.

Нема натиску публічної опінії на Конґрес

Вашинґтон. — Завзяті противники адміністрації Трумана, що походять головно з республіканських кол, дуже раді, що американський загал не завалює Конґрес листами і телеграмами в справі ухвали предложеного адміністрацією бюджету, як теж запроєктованої нею гострої контролі цін. Це діється не зважаючи на апелі президента Трумана та Вилсона, Директора Мобілізації. Також конґресмени, що вертають зі своїх виборчих округів, не завважали, щоб виборці дуже цікавились новими податками та контролею. Виходило б, що якась апатія огорнула публіку від часу, як рознеслись вісті про корейське перемир'я.

ВІДСТАВКА ФРАНЦУЗЬКОГО УРЯДУ

Париж, 11 липня. Відомий французький державний муж і радикальний лідер, Едвард Еріо був вчора перевибраний президентом новообраної французької Національної Асамблеї. Негайно після того премієр Генрі Кеіль зголосився в Елізейському палаці та зголосив президентові Оріолеві резиґнацію свого уряду. Президент вже сьогодні почне переговори з поодинокими партійними провідниками та призначить нового премієра, який за згодою Асамблеї намагатиметься створити новий уряд. Новий премієр мусить одержати в Асамблеї щонайменше 314 голосів, щоб могти обняти цей пост. Щойно тоді він зможе починати переговори з партіями для створення нового уряду, який з черги мусить бути апробований Асамблеєю. Якщо він такої апробати не дістане, тоді президент мусить почати наново від вибору кандидата на премієра.

В СВІТІ

● В Берліні, при великому здвизі народу, відкрито пам'ятник 39 англійцям, 31 американцям і 5 німцям, що згинули в летунських катастрофах під час постачання населенню Берліна харчових та інших продуктів в часі совєтської блькади два роки тому.

● Народжений в Америці сербський православний єпископ Воїслав Настік звільнений з тюрми, в якій перебув три і пів року за проповідь проти Тіта і його комуністичного уряду. Настік був засуджений на 11 років.

● ІРО, Міжнародна Організація для Втікачів, закриє з кінцем цього місяця своє представництво в Голандії. Це представництво існувало там чотири роки і допомогло переселити на постійне 4,000 втікачів.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street. Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12 00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	$2.00	Six months	$ 2.00

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346. JERSEY CITY 3, N. J.

РЕАКЦІЯ НА ЗЛОЧИНИ

Піднімаються щораз частіші й сильніші голоси протесту проти варварств, доконуваних комуністичними режимами над населенням країн, що опинилися в совєтській сфері впливів. Вони закликають американський уряд навіть до заяв, що заповідали б комуністичним диктаторам таку кару за їхні злочини, яку дістали свого часу націсти на суді в Нюрнберґу, чи деінде. З нашого боку можемо тільки радіти, коли читаємо чи чуємо такі протести й домагання, і бажати, щоб вони сповнились, себто, щоб американський уряд не ждав, аж поки прийде до спровокованої Кремлем війни, а тим самим і до ліквідації комуністичних диктатур, але вже тепер домагався від них припинення терору. Хай мучений комуністами нарід знає, що комуністичних злочинців не мине тяжка кара та що є бодай надія, що комуністична неволя таки скінчиться.

Такі думки насуваються, коли читати поміщеного в Ню Йорк Таймс (з 10 липня) листа Белі Фабіяна, члена екзекутиви Мадярської Національної Ради, про масові депортації та невільничу працю в Угорщині. По правді, не подано в тому листі ніякого такого лиха чи варварства, якого не зазнала б, наприклад, Україна вже десятки років тому і чого не подавали б американські українці до відома американського народу та уряду, чи до американської преси, а зокрема до Ню Йорк Таймс-у. Різниця тільки та, що коли тепер про ці злочини пише хто інший, то їм уже не відмовляють місця в газеті. Що більше, тепер навіть сам часопис додає ще й від себе завваги та ще такі, що прямо очам своїм не віриш, коли їх читаєш. Якраз таке трапилось з голосом Белі Фабіяна про комуністичний терор в Мадярщині, виселення на Сибір і т.п. Ню Йорк Таймс помістив цей голос і в тому самому числі, в якому видрукований лист Фабіяна, помістив ще статтю від себе під багатомовним заголовком „Тавро Каїна". Це величезний поступ, коли сам Ню Йорк Таймс пригадує перестороги, які проголошував президент Рузвелт в роках 1943 і 1944, як розійшлися вісті про націстівські концентраційні табори та депортації. Рузвелт погрозив тим, що допускалися отих злочинів, що будуть потягнені до відповідальности. Це стосувалося тоді тільки націстів, Гітлера, але тепер починають уже такою самою міркою міряти також комуністів і Сталіна.

Страшні терпіння українського народу під Совєтами, смерть мільйонів з голоду і мільйонові виселювання з України до азійських країн, чи мучеництво українських єпископів — знаходили за ери Рузвелта дуже слабий відгомін, якщо взагалі знаходили. Але тепер, як читаємо в Ню Йорк Таймс, немає різниці між Авшвіцом і Бухенвальдом та Колимою і Караґандою. Комуністичні суди над кардиналом Міндсенті та архієпископом Гросом, масові депортації мадярського населення на Сибір, як і те, що між депортованими є багато навіть таких жидів, що були в націстівських таборах смерти, заставили вкінці Ню Йорк Таймс та інші впливові установи сказати таке слово про комуністичних злочинців і Кремль, яке вже тому десятки років повинно було бути сказане й коли Москва випробовувала ці криваві методи на Україні й українськім народі. Бо як би американський нарід був уже тоді знав дійсну правду про кремлівські злочини в Україні, то дуже можливо, що Сталін був би вже давно там, де Гітлер, а нині не доходили б до Америки голоси розпуки ще й з таких країн, як Угорщина, Болгарія, Чехословаччина і т. п.

Закінчення воєнного стану з Німеччиною

Президент Труман звернувся до Конґресу, пропонуючи ухвалу спільної декларації про формальне закінчення війни з Німеччиною. Подібну акцію вже перевели, або переводять інші країни, які були у війні з Німеччиною, включно з Британією і Францією. Акцію формального закінчення воєнного стану переводить кожна країна індивідуально, хоча й за попереднім узгідненням з іншими аліянтами.

Саме формальне закінчення воєнного стану з Німеччиною, що практично наступило після безумовної капітуляції Райху в 1945 році, ще не означає формального мирового договору, як його приготовляється до підпису з Японією вже, правдоподібно, на початку вересня. Не зважаючи на закінчення воєнного стану, аліянти все ще задержать свої окупаційні права, що випливають з їхньої перемоги та з безумовної капітуляції Німеччини. Проте, ці права добровільно дальше обмежується в користь „майже суверенности" німецького уряду, а Німеччина і німецький нарід вже теж формально перестануть вважатися „ворожою країною", чи „ворожою нацією". Президент Труман в своєму зверненні до Конґресу в цій справі заявив, що це має дати німецькому народові дальший доказ „нашого бажання допомогти йому вернутися назад в члени націй вільного світу".

Немає сумніву, що ця загальна акція закінчення воєнного стану з Німеччиною, в якій бере участь 23 країни, ведеться з ініціятиви Злучених Держав. Рівночасно з кінцевим оформленням проєкту мирового договору з Японією та з мировими переговорами в Кореї, Америка теж в Европі зробила крок, що мав би наблизити втомлений горячими і холодними війнами світ до його кінцевої мети: загального миру. Великодушність Америки у відношенні навіть до своїх вчорашніх ворогів, є безприкладна в історії і дає найбільш переконливий доказ, що Злучені Держави справді нічого іншого собі не бажають, як тільки справедливого миру між вільними і рівними націями у вільному світі. За це вони не тільки не вимагають жадного „гарачу", але й самі готові доплатити і доплачують біліони долярів коштом своїх платників податку.

А проте, виглядів на такий мир ще й сьогодні не багато. Інший приклад з Німеччиною яскраво виявляє причини цього.

Америка може приготовляти і підписати мировий договір з Японією, бо в її окупаційній контролі немає Совєтів. З Німеччиною можна тільки формально закінчити воєнний стан, без рівночасного підписання миру, бо на його перешкоді стоїть Москва. З вини Москви поділено Німеччину на дві частини, Москва не допустила до встановлення одного німецького уряду для цілої країни, з яким можна було б підписати мировий договір. Москва однобічно і без договірної згоди інших воєнних союзників розпорядилася німецькими територіями і з вини Москви розбилися всі численні дотеперішні зусилля західніх аліянтів призвести до нормалізації стосунків в Центральній Европі і тим самим покласти одну з головних підвалин для світового миру.

В таких обставинах Америці та її союзникам залишається тільки дві можливості: силою прикликати Москву до порядку та силою усунути цю перешкоду до світового замирення, або змагати до тої мети бічними шляхами і понад голову Кремля. Америка вибрала цей другий шлях і формальне закінчення воєнного стану з Німеччиною можна вважати на ньому поважним кроком вперед.

Іван Кедрин

ЧУЖИННИЙ ЛЕҐІОН

У західній Німеччині офіційно проголошена військова бранка до чужинецького леґіону, що його мали б складати головно втікачі з-під Совєтів та інших сателітських держав. Підстава тієї військової формації — добровільці віком найвище 35 років. Невідомо, чи стосуватимуть до них систему, прийняту віддавна у французькому Чужинецькому Леґіоні, де новобранців не питають про рід, походження, віру і причини зголошення, даючи там таким чином притулок також тим, які хочуть втікати від світу, — чи будуть робити більшу селекцію, добираючи виключно ідейний елемент, який іде до війська з думкою про третю світову війну — проти Совєтів. Новобранці будуть вислані на військовий вишкіл до Злучених Держав, вони дістають харч і $80 місячно, за 5 років одержать громадянство ЗДА. Невідомо нам, чи зголошуються туди українські скитальці і в якій кількості. Але ще більше цікавить нас питання: Хто з українських керівних чинників дасть у цій справі ясні й недвозначні вказівки? Було би добре, щоби ми почули думку в цій справі такого авторитетного політичного чинника, як Національна Рада.

Бо набір добровольців до військової формації — це не проста справа для всіх тих, що мають туди йти, — а ще складніша для тих, що морально за них відповідальні. Бо це питання не тільки життя-смерти одиниць, а суто-політичне питання всього народу. Кілька днів тому реферовано на сторінках „Свободи" становище поляків до цієї справи. І лондонський уряд і вся польська еміґраційна преса поставились рішуче неґативно до участи поляків у тому Леґіоні. Їх міркування такі, що поляки повинні мати тільки власну армію чи власний леґіон та що не можуть служити у чужинецькій чи мішаній військовій формації без ніяких політичних ґарантій. За $20 тижнево не можна, мовляв, купити поляка на гарматне м'ясо.

Хоч як гарно звучать ці польські арґументи, проте вони, коли приглянутись ближче та ще й застосувати до нас, не дуже переконливі. По-перше, Чужинний Леґіон творений спеціяльно у нинішній ситуації і під кутом мобілізації всіх протисовєтських сил. Отже в даному випадку мова виключно про можливість збройної боротьби проти Совєтів, що їх упадок лежить у кровному інтересі всіх уярмлених Совєтами народів. Без уваги на те, в якому хаосі тепер політичні пляни всього Заходу щодо европейського Сходу, нема ніякого сумніву, що упадок Совєтів поліпшить, а не погіршить долю **всіх** тамошніх народів. Це торкається насамперед українського народу. Тому війна проти совєтської Москви була б війною **нашою** і що більша буде наша активна участь у цій війні, то більше буде український нарід заанґажований у цій війні, то голосніше можемо домагатися справедливости. Знаємо, що в теперішньому часі Захід, включно із Злученими Державами, далеко ще не дійшов до переконання про потребу української самостійної держави, хоч свідомість потреби покласти раз на завжди край імперіялізмові Москви стає щораз виразніша й концепція створення з одного російського монструма ряду національних держав (радше: не створення, а відновлення тих держав, що їх проковтнув московський імперіялізм) насувається щораз настирливіше, наче автоматично. Знаємо, що ще гірше, як в ЗДА, українська справа стоїть у Вел. Британії, де теперішній міністр закордонних справ дозволив собі з нагоди посольського запиту про українські радієві авдиції, на кепкуючий тон та образливу заввагу, що „всі українці говорять по-російськи". Чи ми маємо в цій ситуації вдаряти у найвищі струни, як це роблять поляки, чи стосувати іншу тактику, затискаючи зуби й ставлячи ставку передусім на українську силу, на силу українського народу на рідних землях, яка переконає всіх недовірків про правдиву волю — бути вольними?!

Поляки можуть гороїжитися, бо при всіх їхніх помилках, які вплинули на той помітний занепад їхніх впливів у рішальних чинників Заходу, над котрим бідкає польська публіцистика, поляки мають за собою той історичний капітал, що його українці в такій мірі не мають. Це не тільки леґіони Домбровського за Наполеона, і не тільки Костюшко та Пулаский за Вашинґтона (теж без політичних ґарантій!), але Польща у 14. точках Вилсона та існування післяверсайської самостійної польської держави з цілим її дипломатичним апаратом. Невдала структура тієї держави, її імперіялізм та фатальна національна політика страшенно їй пошкодили в опінії всього Заходу. Спираючись на свої союзницькі договори з Англією і Францією та заяви американського амбасадора в Парижі — Польща стояла на 100% по стороні західних аліянтів у другій світовій війні. І тут маємо показаний, просто шкільний приклад, що значать інколи і міжнародні договори і найбільші політичні ґарантії, і власна армія і всі її осяги, що, здавалось би, склались на такий моральний капітал, який мусить дати відсотки в реальних політичних користях. Ввесь Захід залишив на льоді союзницький еміґраційний уряд, армія ген. Андерса розформована, в усіх столицях світу сидять нині репрезентанти Польщі Берута й інших ставлеників Москви. І коли офіційну підставу політики польської еміґрації (за винятком групи Міколайчика) становить заперечування умови в Ялті, то фактична її журба — це відновлення того престижу, який допустив би взагалі польський лондонський центр до голосу у вирішних західних чинників.

Ні, українці не можуть наслідувати поляків у своїй політичній тактиці взагалі та зокрема у підході до Чужинного Леґіону. Очевидно, українці мають так само домагатися створення власної української військової формації і саме в Англії існує основне ядро для такої формації: 10.000 членів розформованої **Української** Дивізії, високоідейний і бойово здатний елемент. Але це не перешкаджає брати активну участь в Чужинному Леґіоні і своєю участю там поширити між її членами відомості про Україну й український нарід, виробити собі в командному складі найкращу опінію та причинитись до популяризації української справи у Вашинґтоні.

Це повинно стати офіційним становищем українського проводу і український загал про те становище повинен знати, щоб окремі молоді люди не ходили самопас та знали, що їм діяти.

Л. Луців

Защо московська „Правда" нападає на В. Сосюру

Читачі „Свободи" знають, як то московська „Правда" накинулася на українського поета Володимира Сосюру за те, що він написав вірш „Любіть Україну". (В повідомленні „Юнайтед Прес" говориться про вірш „Любов України", але в творах Сосюри знайшли ми поезію „Любіть Україну" і гадаємо, що це той твір, який викликав нову нагінку на бідного Сосюру). Заки подамо в цілости текст цього твору, згадаємо раніше про те, що цей вірш друкувався в книзі „Українська радянська поезія", яку видало „Державне видавництво України" і то в серії „Лавреати Сталінських премій", бо збірка поезій Сосюри під заг. „Щоб сади шуміли" — „удостоєна **Сталінської** премії першого ступеня".

Щоб читачі знали, що Сосюра — це не якийсь „контрреволюціонер" — то треба згадати, що він „під час Великої Вітчизняної війни був кореспондентом фронтової газети", а під час „громадянської війни брав участь у повстанні проти гетьмана, та був у лавах Червоної Армії". Далі: Він „член ВКП(б) і нагороджений „орденами Леніна, Бойового Червоного Прапора, „Знак пошани" та „за доблесний друд у Великій Вітчизняній війні".

А його „соціяльне походження"? Він скінчив сільську школу, вчився в ремісничій школі і в сільсько-господарській. „Працював чорноробом у заводі, крім того працював у шахті". Гадав би хтось, що Сосюра не величає Сталіна. Де там! Свою поезію „Сталін" зачинає він так:

Твоє ім'я — як сурми срібний звук,
в борні, в труді завжди ти перед на-
/ми.
Тебе до зір знесли мільйони рук,
щоб ти сіяв як прапор над віками.

Міг би хтось подумати, що Сосюра не вихваляє „старшого брата — російський нарід". Також ні! В поемі „Жовтень" поет писав:

„Слава братнім народам і народу
/російському слава!
Старший брат наш, — це він з нами
/грози розвіяв криваві,
в серце ворога з ним ми застромили
/гострий штик,
розметавши в полях завойовників
/орди навік.

Та все те нічого не помогло Сосюрі, як він в часі війни написав вірш „Любіть Україну". Під час війни Сталін трохи бавився „в Україну", щоб притримати український нарід при собі, а тепер аж „всевидюче" око московської „Правди" побачило, що Сосюрів вірш — це „ухил від сталінізму". Бідні українські письменники під московським „старшим" братом, бідний український нарід в російській неволі, де не знати ні дня, ні години, коли можна попасти в неласку і стратити життя...

А тепер вірш „Любіть Україну".

Любіть Україну, як сонце любіть,
Як вітер, і трави, і води...
В годину щасливу і в радості
/мить,
Любіть у годину негоди.
Любіть Україну у сні й наяву,
Вишневу свою Україну.
Красу її, вічно живу і нову,
І мову її солов'їну.
Між братніх народів, мов садом
/рясним,
Сіяє вона над віками.
Любіть Україну всім серцем своїм
І всіми своїми ділами.
Для нас вона в світі єдина, одна
В просторів солодкому чарі...
Вона у зірках і у вербах вона,
І в кожному серця ударі,
У квітці й пташині, в електри
/огнях,
У пісні у кожній, у думі,
В дитячій усмішці, в дівочих очах,
І в стягів багряному шумі...
Як та купина, що горить — не згора,
Живе у стежках, у дібровах,
У зойках гудків, і хвилях Дніпра,
У хмарах отих пурпурових.
В огні канонад, що розвіяли в
/прах
Чужинців у зелених мундирах,
В багнетах, що в тьмі пробивали
/нам шлях
До весен і світлих і щирих.
Юначе! — Хай буде для неї твій
/сміх,
І сльози, і все, до загину...
Не можна любити народів других,
Коли ти не любиш Вкраїну.
Дівчино! Як небо її голубе,
Люби її кожну хвилину.
Коханий любить не захоче тебе,
Коли ти не любиш Вкраїну.
Любіть у труді, у коханні, в бою,
Як пісню, що линє зорею...
Всім серцем любіть Україну свою, —
І вічні ми будемо з нею.

Під час війни повищий вірш не страшний Москві, не боялася вона його і повних сім літ пізніше, аж тепер „викрили" небезпеку від одного вірша для російської імперії. Колись царська Росія карала за поезії Шевченка. Але ж він виступав проти російських царів, а Сосюра... хвалить Сталіна — і все ж таки Москва на нього нападає... Дійсно „великий" поступ за сто літ історії...

КОШТИ ОБОРОНИ ЗРОСТАЮТЬ

Інфляція вдарила збройні сили не тільки Злучених Держав, але й інших країн. Зросли вони і в сусідній Канаді.. Сьогодні, в Канаді кошти обмундурування вояка зросли — в порівнянні з 1941 р. — на дві третини, тоді як випосаження його рушницею коштує тепер третину, а квартирування його — на дев'ять разів більше. Польові гармати коштують сьогодні два рази більше, а підводна винищувальна лодка — п'ять разів більше ніж у 1941 р. Чотири рази більше коштує двомоторовий літак-перехоплювач і 16 разів більше — боєвий літак.

Абстрагуючи від наслідків інфляції і збільшення коштів матеріялу, існують ще три інші чинники, відповідальні за підвишку в цінах товарів і в випосаженні армії, як ось:

Зброя стала більш скомплікована. Продукція зменшилася, а вояк з 1951 р. має більше вигод, як його попередники.

Одначе порівняльні числа вказують на те, що збройні сили відчули зріст коштів менше, ніж цивільний споживач.

Всетаки ціна волі є вища. Оце декілька прикладів сьогоднішних коштів: Від другої світової війни ціна військового взуття зросла з 5.20 дол. до 9.63 дол. Ціна одного стрільна підвищилась від 12.39 дол. до 29.59 дол. Військові накривала в деяких випадках подорожчали на 134%. Ціна військового одягу з 16.09 дол. зросла на 29%. Однак цивільний одяг коштує багато більше.

Цілковитий виряд новобранця коштує тепер 220 дол., тобто на 61% більше, ніж у 1941 році:

Це ще не все. Фреґата Королівсько-Канадійської Фльоти, що її вживано в другій світовій війні, коштувала 1.700.000 дол. Сьогодні така сама фреґата коштує 8.000.000 дол.

В рр. 1950-51 оборонні запотребування виносили около 551.000.000 дол. В рр. 1951-52 видатки на оборону країни виноситимуть 1.412.000.000 дол.

Олекса РАНЬ

ВИШНЕВИЙ ЦВІТ

5)

Марія стала на коліна, схрестила руки, молилася й питала Матері Божої:

— О, Велика милосердям і добротою, всерозуміюча і блаженна! Поверни мою матір мені, як Ти забрала її. — Потім підходила до матері, зверталася:

— Матусенько, нащо покинула вишневий цвіт, чому не дочекалася своєї далекої доньки? Цвіт блякне в моїх очах і опадає безвільно, як останній подих того, що вмирає. Мамуню, чому зустріла мене не привітом, а мовчанкою?

Марія побігла в сад, нарвала вишневого цвіту. Сіла з ним біля матері, голосила: „Я гукала тебе, не збудилася, промовила до тебе — не відізвалася ти. Укрию тебе цвітом, додам до нього вічного жалю свого серця. Лийтеся сльози, хай цей цвіт, що зів'яне за мить, зацвіте знову від тепла й незбагненої сили. Матусю, сердечна квітко цієї грішної землі. Чому зів'яла передчасно? О, вірю — ти промовиш до мене, ти зацвітеш, хоч пізніше!

Тільки тепер опам'ятавшись, запитала сама себе, мов покинута всіма дитина:

— А де ж батько, брат, сестра? — Дивилася в землю, спочиваючи, запитуючи себе без слів: — Невже теж там? І їх таємницю сховала земля? Невже, невже? У кого ж спитати.

Побігла до тітки— хата вже пустка. Вікна й двері забиті дошками. Кинулася до сусідів. Хати порожні, або з трупами. Побігла в село. Забігала в кожну хату, шукаючи живої душі. Нема нікого. Трупи мертвих дівчат, хлопців, дітей, старих, повнолітніх лежали всюди, немов принесли себе в данину вічності. Добігла до центру села. Стала на коліна, піднесла руки вгору. Спитала:

— Боже, нащо ти погасив життя не тільки моєї родини, а села, багатьох сел. Для кого цвітуть ці вишні. Ти задоволений пусткою. Може, надокучив Тобі гамір людський!

Біла й чорна мовчанка з'єдналаса в одну. Гланула на дорогу — нікого нема, прислухалася — нікого не чути. Пішла селом. Дійшла до церкви. Двері відчинені. Увійшла й спинилась. Образи янголів, усі разом, шептали Божу таємницю. Постояла мить, схиливши голову. Глянула в глибину церкви. Біля амвону побачила жінку. Вона била поклін перед іконою Христа. Підійшла до неї. Жінка лежала ниць. Мертва. Мертвими вустами цілувала підлогу. Підняла її обличчя і — о, Боже! — її менша сестра Галя. Мабуть, щойно вмерла, бо обличчя було ще тепле. Промінь сонця, що заглянув у високе вікно церкви, сховався, янголи стихли, перестали шептати молитви, погляди усіх святих, Бога, Матері Божої, Ісуса були звернені на дві жертви — одну живу, другу мертву.

Церква враз сповнилася даремними муками чистого серця. Марія ридала. Ридання володіло тепер усім. Церква велично повторювала її. Янголи й святі перетворювали ці страждання в молитву й посилали до живого Бога. Вони з покорою слухали, потакуючи головами, без слів говорячи: „Правда твоя" — і мовчали, мовчали.

Марія стала на коліна і молилася, питаючи поглядом і серцем, бо словами не могла:

— Ісусе, чому Ти не змилосердився на благання мого серця? Чим я згрішила перед Тобою? — Але Христос теж мовчав, ніби нагадуючи цим муки розп'яття, що йому вчинили люди.

— І Він мовчить. Його велич ясна, як небо, і холодна, як море. Де ж сини країни, де ж герої, про яких пишуть і говорять? — питала Марія сама себе. — Чи то тільки пишуть, самообдурюються. Де вони? Зникли чи загинули? Дай, Боже, якщо маєш силу й можеш слухати наші болі, мої Батьківщині такого героя, щоб говорив Твої слова, щоб пронісся з силою Іллі на землі, щоб велику кару проносив, сяючи лицарським мечем.

Побігла на дзвіницю. Там лежав мертвий дзвонар і міцно тримав мотузку від дзвонів у стиснутій руці, мов мертвий орел здобич у кігтях. Біля нього лежав записник, в якому Марія прочитала: „Нема голосу, щоб кричати, і я б'ю у дзвони".

Вона ледве розчепила заклякл руку, взяла мотузку в свої руки. І докір світові, протест проти несправедливости сказала силою ударів у дзвони. Вони справляли поминки над умерлим селом, гули гнівно проти несправедливости на землі, кликали героїв і хвалили юне вишневе цвітіння.

Вишневі сади дивувалися на дзвони. Вони вперше почули такий страшний, але й привабливий тон. Вони замовкли від страху. А Марія дзвонила. Сльози котилися додолу. Коли на мить стихала, і вслухалася, то чула тільки удари свого серця, що билося так швидко, сильно, як невдоволені серця дзвонів. А вишні, переживши перші хвилини страху, цвіли й кликали до життя все довколишнє своєю юністю, будили вмерле село, дзвонаря, сестру Галю. Вишневий цвіт чекав, щоб закінчилося невдоволення дзвонів.

А Марія, вибившись із сил, бувши голодною цілий день, поховавши все село, всю рідню в своїй душі, непритомна лежала поруч мертвого дзвонаря. Ніч покривала її своїм лагідним покровом.

1947. Баварія.

О. Несіна

АТОМОВИЙ ТУМАН СМЕРТИ

Одного несподіваного ранку на місто посипались з ворожих літаків сотні тисяч листівок. В цих листівках написано: „Попередження! Небезпека! Ми не хочемо ні вас убивати, ні ранити. Ваше життя залежить від того, що ви будете робити наступних 48 годин. Сьогодні рано наші літаки пустили над вашим містом радіоактивний туман. Проміння, які він дає, ви не можете ні побачити, ні відчути, ні понюхати. Але вони є всюди. Не бійтесь! Вам це не пошкодить, якщо ви залишите місто протягом 48 годин. Проміння діють поступово. Якщо ж ви залишитесь тут більше шести днів — ваше тіло вбере так багато променів, що нічого вас не врятує. На протязі декількох тижнів ви будете мертві..."

На зворотньому боці листівки показані місцевості, куди можна тікати. Пополудні фахівці рапортують урядові міста про конечну необхідність евакуації. Люди всіми можливими засобами залишають місто. На другий день опівночі місто пусте. Фабрики і заводи зупинилися. Транспорт паралізований. В місті жадної живої істоти. Недавнє місто - велетень — мертве й безсиле. Через кілька днів друге місто покривається радіоактивним туманом. Потім третє. А через 11 днів країна капітулює.

Такий приблизно короткий зміст фантастичного опису війни Л. Ростіна в журналі „Лук" (ч. 14, 1951).

Ця тема була й є улюбленою темою для фантастичних оповідань. Але сьогодні, або в найближчому майбутньому це може бути дійсністю.

В теперішній час в наукових дослідах поважне місце займає питання радіологічного способу ведення війни. Як далеко зайшла наука в цьому питанні — то звичайно, таємниця. Але загально відомий факт існування в природі радіоактивних речовин, енергія розпаду яких використана в атомовій бомбі після відповідної обробки цих атомів. Радіоактивних речовин в природі всього кілька і поклади їх не великі, а тому вони [illegible]. Але, як виявилось, кожну речовину можна зробити радіоактивною бомбардуванням елементарними частинками матерії (наприклад нейтронами). Речовини штучно зроблені радіоактивними називаються радіоактивними ізотопами. В чому полягає радіоактивність? Радіоактивною речовиною називають таку, атоми якої розпадаються і перетворюються в інші, випромінюючи три роди променів. Ці проміння називаються: альфа, бета і гама. З них альфа й бета промені являють потік відносно великих частин матерії і не мають великої сили проникнення в тканину, а тому від них легко захиститись. Натомість промені гама мають більшу силу проникнення ніж Рентгенове проміння. Вони можуть проникнути в бетон чи метал на глибину в кілька футів. Гама промені можуть бути використані в радіологічній війні.

Всі радіоактивні речовини в природі або їхні ізотопи розпадаються не з однаковою швидкістю, а тому інтенсивність випромінювання променів різна. Мірилом швидкості розпаду радіоактивної речовини чи ізотопа є час, на протязі якого дана речовина втрачає половину своєї радіоактивности. Цей час називається „півжиття". Для деяких ізотопів він менший секунди, а для деяких може рахуватись біліонами років. Знищити радіоактивність не можна. Вона зменшується тільки шляхом розпаду радіоактивної речовини.

Радіоактивні випромінювання навіть у фатальних дозах вбивають не зразу. В Гірошіма в наслідок експльозії атомової бомби кілька японських вояків вбрали в себе фатальну дозу радіацій (радіоактивних випромінювань), але після цього вони ще змогли пройти 20 миль з пакунками за плечима, не помічаючи радіацій. І тільки через кілька днів стали себе почувати погано. Після 6 тижнів вони повмирали.

Яка ж кількість випромінювань вбиває людину? Це залежить від того, як багато вбирається і за як короткий час. Та сама кількість радіацій, яка може вбити людину, якщо вона вбере їх за короткий час, може бути нешкідливою, а якщо вбирання буде повільним. Крім того, дещо залежить від самої людини. Одна людина може більше вбирати випромінювань без значної шкоди для себе, інша — менше.

Є два способи добування матеріялів, які можуть стати радіологічною військовою зброєю. Перший спосіб — це різні радіоактивні ізотопи, які є побічним не використаним продуктом при продукуванні атомової бомби. Але ці „залишки" складаються з різних по інтенсивності випромінювання речовин. Одні з них мають дуже коротке „півжиття", інші, навпаки, дуже довге. Коли вживати їх у війні, тобто, скинути їх на ворожій території, то спочатку випромінювання буде дуже інтенсивним, а потім, коли частина радіоактивних матеріялів з коротким „півжиттям" розкладеться, — загальна ефективність дуже зменшиться, а ті матеріяли, які мають довге „півжиття" будуть випромінюватись довгий час, можливо навіть віками. Евакуовану площу не можна буде окупувати. І взагалі вона не може бути заселена.

Другий спосіб — виготовлення з урану. Перевага цього способу над першим та, що можна виготовити таку речовину, яка потрібна для тих чи інших військових цілей (вибирається потрібна інтенсивність, ефективна дія і таке інше). Але продукування матеріялів зменшує продукцію атомових бомб, бо запаси урану є обмежені, а крім того це потребує окремих заводів, будова яких дуже дорога.

Через те, що для війни потрібні радіоактивні матеріяли з коротким „півжиттям", виникає проблема, яку дуже тяжко розв'язати. Перше: Така радіоактивна речовина весь час розкладається і втрачає силу. А тому треба її ввесь час продукувати, щоб поповнювати запаси. Тобто, іншими словами, її не можна зберегти на необмежений час. Друге: Дуже тяжко людині біля неї працювати, бо при перевозці чи переносці людина вбирає в себе радіоактивні промені, а проблема захисту дуже складна.

Якщо вище згадані проблеми будуть розв'язані, то не виключена можливість радіологічної війни. І можливо, як пише Ростін у своїй статті, ці радіоактивні військові матеріяли можуть стати найгуманнішою військовою зброєю, яку тільки людина може придумати. Бо, скидаючи радіоактивні речовини на ворожу територію, можна скинути прилади, які показують наявність радіоактивности і ефективности її. Ці прилади є ніщо інше, як маленькі шматочки фільмів, замотаних в обмотку, яка не пропускає ніяких променів крім гами променів. Цей прилад дешевий і являється ефективним виміром радіяційної експозиції. Населення, усвідомивши в такий спосіб небезпеку, може евакуватись і уникнути смерти.

Голоси Читачів

ЗА ПРАВДУ В ПОЛЕМІЦІ

В „Голосах читачів" („Свобода" з 21. 6. 1951) появився допис п. Никона Немирова в справі українського становища до пропагованої поляками ревізії ялтинського договору. На жаль у цьому дописі є 52 рядки зайвої полеміки з моєю статтею „Геополітична брила, чи геополітичний абсурд", поміщеною свого часу в мюнхенській „Українській Трибуні" (ч. 38 з 29. 5. 1947). Заявою вважаю оцю полеміку хоч би тому, що я цілком поділяю думки п. Н. Н. висловлені в першій частині допису. Одночасно прикро мені, що висновки, які він робить у своєму дописі цілком не відповідають справжній інтенціям автора названої статті. Прикро мені, що п. Н. Н. дає мені готову характеристику якогось новітнього Заглоби, що роздаровує українські „інфлянти", не підтримує її ані одною цитатою з моєї статті в „Українській Трибуні", а читачі „Свободи" у своїй великій більшості названої статті мабуть не читали, а коли навіть і читали, то напевно не пригадують собі, що там було написано.

За характеристикою п. Н. Н. я мабуть одинокий українець на скитальщині, який твердить, „що не українцям, тільки полякам сталася кривда, і тому українці повинні полякам уступитися дещо з своєї території". Очевидно, за таке „відокремлене становище" в українській публічній опінії мені належиться прилюдне засудження моїх поглядів установою, до якої належу, себто від УГВР, чого п. Н. Н. й вимагає в своєму дописі. Поскільки, одначе, така характеристика, скромно кажучи, „відповідає" моїм поглядам, хай свідчить дослівна цитата з „Української Трибуни":

> „Отже у відношенні до всіх сусідів українського народу автори реклямують загарбання чужих земель і приєднання їх до України. Ось у відношенні до Польщі автори бажали б, щоб українсько-польський кордон проходив по Вислоку й Сяні до Сандомира, звідтіля повертав на схід до річки Вепр і проходив далі згідно з кордонною лінією, визначеною в Верестейському договорі. Хоча зазначена лінія охоплює частково українські етнографічні землі, не треба забувати, що польський нарід втратив багато на захід від цієї лінії (до півтора мільйона населення) і згідно з засадами здорового компромісу повинен одержати якусь компензацію з українського боку. А втім, треба підкреслити, що лінію такого кордону українська сторона могла б накинути польській стороні в час цілковитого політичного безсилля польського народу, і то треба б задуматись, чи це мало б який небудь політичний глузд, з огляду на творення непотрібних Ельзас-Льотрінгій між обома народами. Дозволимо собі запитати: чи загарбання Польщею Східної Галичини в 1919 році було корисне для польської держави, поза позірними геополітичними ефектами (збільшення території, спільний кордон з Румунією і т. д.). Нам здається, що це було великою помилкою, яка в результаті спричинила всю гесину польського народу в 1939-45 рр. і його нове поневолення після 1945 р. Навряд тільки це розуміє хтось по польській стороні й сьогодні..."

Так отже в дійсності виглядає „хибний, ніким не вимушений, а суперечний із становищем усього українського громадянства" погляд „члена УГВР". Кожний неупереджений читач має повну змогу переконатись, що патос, з яким п. Н. Н. старається мені вмовити яку небудь сремілду над „польськими кривдами", або пропаґанду відступлення західно-українських земель Польщі не відповідає дійсності. Все, що в цьому уступі вміщається — це тільки критика кордонної лінії, яку нарисовано на мапі „Соборної України", вид. Українського Суходольного Інституту ч. 12, лінії, яка охоплювала не тільки частково українські етнографічні землі, але й польські, отже проповідувала імперіялізм у відношенні до Польщі. А втім треба підкреслити, що оця мапа, до якої пояснення написав д-р Тиміш Олесевич, проповідувала український імперіялізм у відношенні до всіх сусідів українського народу, що я й виказав у статті „Геополітична брила, чи геополітичний абсурд". Український визвольний рух на Рідних землях гостро засудив прояви українського імперіялізму у час, коли український нарід на Рідних землях „стоїть у важкій боротьбі за своє фізичне існування", а визвольна політика українського визвольного руху побудована, в першій черзі, на спільній, революційній боротьбі українського народу і його сусідів проти московського поневолення. З цих оглядів поява таких мап мусіла вважатись і вважається, в колах українського визвольного руху за шкідливу для української визвольної справи.

Не маю наміру заперечувати, що в зазначеній статті пропагувалась потреба здорового польсько - українського компромісу, в кожному разі без зазначення засягу й розміру взаємних територіяльних компенсацій, що можуть бути підставою такого компромісу і з застереженням розуміння його потреби по польській стороні. Український визвольний рух у час II світової війни завжди шукав порозуміння й оцього компромісу з польською стороною. Він його шукав уже в 1940 році, шукав його під час німецької окупації українських земель в 1941-44 рр. і шукав його під час поновної окупації українських і польських земель московським большевизмом. Оці шукання увінчались, до певної міри, позитивним результатом. Дня 18. травня 1946 р. по майже цілорічних переговорах, представники Гол. Командування УПА підписали з представниками Гол. Команди польського революційного руху „ВІН" („Вольносьць і Неподлеґлосьць") протокол про спільні дії обох підпільних армій. Першою такою спільною дією був наступ обох підпільних армій на м. Грубешів, дня 28 травня 1946. У протоколі з 18 травня 1946 р. визначено також польсько-українську демаркаційну лінію, що в значній мірі скорегувала лінію Керзона. Про це пишеться в статті „УПА і ВІН скорегували т. зв. лінію Керзона" в 10 випуску журналу „До Зброї" за м. березень 1951 р. Як це видно на карті в цьому журналі, польсько-українська демаркаційна лінія, визначена в спільному протоколі обох командувань, йде значно на схід від лінії, зазначеної на мапі Українського Суходольного Інституту. Поза нею, на захід, лежать теж українські етнографічні землі. Відступлення їх Польщі може вважатись оцею „компенсацією з українського боку", про яку я писав в своїй статті і яка є конечна для осягнення компромісу. Максимальними вимогами, як напр. лінія Збруч, або лінія д-ра Олесевича, компромісу не осягнеться, вони навіть не можуть стати підставою для розмов на ці теми. Такі вимоги можуть вести тільки до рішень „залізом і кров'ю" з усіма дальшими консеквенціями для обох народів.

І ще одне твердження п. Н. Н. хочу спростувати. Поскільки п. Н. Н. твердить, що я тільки тепер, на терені ЗДА, виступаю як член УГВР, хочу подати до відома української громадськости, що як член УГВР я виступав також у Німеччині і про це було відомо всім тим, кому це було потрібно знати, не виключаючи осіб з кол УНРади і з кол гетьманського центру. Щобільше, в 1943 році Головне Командування УПА доручило мені скласти Ініціятивну Комісію для скликання УГВР. Коли ця Комісія уконституювалась, мене вибрано її головою. В цьому характері я діяв до часу скликання І. Великого Збору УГВР в липні 1944 року.

Дрібнички, в роді того, що редакція „Української Трибуни" не хотіла помістити опрокинення" п. Н. Н., хоч „тогочасний головний редактор цього часопису — тепер професор української літератури старався переперти надрукування моєї репліки" також належать до фантазій. Головним редактором „Української Трибуни" впродовж цілого 1947 року був п. Данило Чайківський, а не проф. Глобенко, який, доречі, тоді навіть не був членом редакційної колегії, а головним редактором став значно пізніше, в 1948 році. Знамениту репліку п. Н. відкинено тому, що вона йшла цілковито врозріз з ідеями українського визвольного руху, які заступала „Українська Трибуна".

Лев Шанковський

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● Два роки „Вечірніх Освітніх Курсів", що працюють у Ню Йорку під фаховим досвідченим керівництвом проф. д-ра К. Кисілевського та колег, відзначила „Самопоміч — Учительська Громада" спеціяльним друкованим бюлетенем — звітом. За перший шкільний рік Курси мали випускників: 1-шої групи — 18, другої — 10, третьої — 8, матурального курсу — 10, заочного — 8. В трьох англійських групах було 20 студентів. За другий шкільний рік курси випустили з п'яти шкільних груп 94 учнів. Впродовж цього ж року на курсах було 1500 лекцій, 4 конференції батьків, 3 конференції збору та дні матури.

● Стипендійний фонд ім. Є. Храпливого та Р. Димінського засновує Комісія Допомоги Українському Студенству (КоДУС). Фонд признаватиме щомісячні стипендії для студентів і молодих науковців з ділянки народного господарства. В ЗДА пожертви на ту ціль може кожний скласти на руки представника КоДУС'у проф. д-ра Кисілевського, 216 Істерн Парквей, Ірвінгтон, Н. Дж.

● Шостий Конгрес Об'єднання Українських Робітників у Франції, що мав відбутися 23 і 24 червня в Парижі, відзначає 60-ту річницю енцикліки „Рерум Новарум", яка стала основою соціяльних доктрин католицько - християнського світу.

● Українська гарячка — хвороба досліджувана під час І і ІІ світових воєн на українських землях" — на таку тему заслухала доповідь перша студійна конференція Союзу Українських Студентських Організацій Німеччини 27 травня ц. р.

● Українські радіопередачі в Бразилії перше в історії почалися 16-го травня ц. р. з куритибської радіостанції „Гваірака" на хвилі 560). В першій передачі були інформації про Україну в бразилійській мові, при чому виразно підкреслено, що українці це не поляки і не росіяни, з якими часто в Бразилії мішають українців. Після того було декілька українських пісень. (З газети „Праця" в Куритибі).

● Репродукції мистецьких зарисовок мистця Якова Левіцького помістив на п'ятьох сторінках журнал „Лайф" в числі за 7-ме липня ц. р. Нюйорський мистець зарисував у кольорах сюжети й пейсажі із своєї туристичної подорожі від побережжя до побережжя.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА"!

Спільний Протест проти Комуністів у Вінніпеґу

В неділю, 24 червня 1951, вирушили на вулиці міста Вінніпеґу, Ман. здисциплінованими лавами поневолені Москвою національні групи: українці, білоруси, литовці, лотиші, естонці, мадяри, хорвати, щоби спільно запротестувати проти варварства Сталіна. З вінками, національними прапорами станули побіч себе рам'я об рам'я два тисячі братніх народів перед пам'ятником Невідомого Вояка, щоби на канадійській землі згадати Тих своїх Найдорожчих, яких брутальна рука НКВД замордувала, розстріляла чи голодом заморила. З палкою промовою в англійській мові виступив о. Семен Іжик, б. політ-в'язень концентраційних таборів. Нав'язуючи до св. Письма про Самсона, якого Фелестини обезсилили та глузуючи кликали: „Де є Твій Бог тепер"? — так само кличе зараз Сталін до всіх поневолених народів: „Де є ваш Бог тепер українці, литовці, естонці та другі народи?.. Так, як Самсон звернувся про поміч до Бога й дістав нову силу, розсунув філяри ворожої святині, яка швидко перемінилася в румовище, так треба і нам спільним христоносним походом розкинути два глиняні филяри російської імперії — на румовищах якої мають постати самостійні держави досі поневолених Москвою народів.

З-під Пам'ятника похід рушив дальше головними вулицями до залі великого театру, де відбулося віче. Представники національностей промовляли в своїй рідній мові та про долю свого народу. Від українців промовляв голова Відділу КУК п. Янківський та п. А. Яремович, від лотишів о. Рудольф Екштайн і п. И. Ретіце, від литовців п. І. Сінґа і М. Дударовіціюс, від естонців В. Юнґ, від мадярів п. А. Карсаі, від хорватів п. П. Станковіч, від білорусів п. М. Сільванович, від поляків п. А. Малятинскі.

Резолюції вислано до Об'єднаних Націй, през. Трумана, премієра Ст. Лорана і до АБН. Хор Спілки Української Молоді (СУМ) під дириґентурою п. М. Ткача на закінчення відспівав кілька повстанських пісень. Це перша маніфестація у Вінніпеґу всіх національностей. Пройшла вона з повним успіхом.

СТАВАЙТЕ ЧЛЕНАМИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМСАМИМ І СПІВВЛАСНИКАМИ 12-ЦЯТИ МІЛЬЙОНОВОГО МАЙНА ОРГАНІЗАЦІЇ

АДМІНІСТРАЦІЯ ТРУМАНА „БОЇТЬСЯ РОСІЇ"

Вашинґтон. — Республіканці вже виготовили проєкт свого звіту в справі звільнення ген. Доґлеса МекАртура. У тому проєкті піддержується твердження МекАртура, що Труман дозволив на те, щоб американська закордонна політика була „під диктатом страху перед Росією". Проєкт взиває Злучені Держави вести „позитивну політику" і підготовити населення до жертв, яких вимагає оборона вільного світу перед комунізмом. Теж стверджується, що це, що сталося в Кореї й Китаю, є наслідками уступств, зроблених адміністрацією Трумана ще в Алті.

УВАГА! — ВУНСАКЕТ І ОКОЛИЦЯ!

В НЕДІЛЮ, 15. ЛИПНЯ 1951 Р.

в годині 2:30 пополудні

УКРАЇНСЬКА КАТОЛИЦЬКА ПАРАФІЯ — ВУНСАКЕТ

—: улаштовує :—

НА ВЛАСНІЙ ПЛОЩІ — SUMMER STREET

ВЕЛИКИЙ ПІКНІК

Музика Казановського.

Запрошуємо все дооколичне українське громадянство.

Комітет.

УКРАЇНСЬКА РАДІОПРОГРАМА

ПІД УПРАВОЮ ПЕТРА МЕЛЬНИКА

В НЮ ЙОРКУ

—: уряджує :—

В НЕДІЛЮ, 15. ЛИПНЯ 1951 Р.

(SUNDAY, JULY 15, 1951)

ВЕЛИКИЙ ФЕСТИН

в METUCHEN, N. J.

(У ВЕЛИКОМУ САДІ п. І. МИКИТКИ)

ПОЛЕВА СЛУЖБА БОЖА в год. 10-тій рано.

В ПРОГРАМІ: Відкриття Фестину й піднесення Прапорів. Відбиванковий Турнір, з участю мужеських і жіночих дружин: У.С.К Ню Йорк, У.С.К. Нюарк, У.С.Т. Пасейк, „Тризуб" Филаделфія. Легко-атлетичні Змагання в бігах. Вручення ЧАШІ Української Радіопрограми П. Мельника для найкращої спортової дружини. Сольоспіви. Народні Танки. Декламації. Вибір Королевої Краси. Вручення нагород за найкраще виконання точок програми.

Підчас Фестину: Щасливий одержить телевізію, любовна пошта і ін. Різні Несподіванки.

На Фестині приграматиме ОРКЕСТРА В. БОСОГО.

Після програми ЗАБАВА З ТАНЦЯМИ при звуках оркестри В. Босого до пізної ночі!

ДОЇЗД НА ФЕСТИН: З Ню Йорку: Автобусами від Церкви св. Юрія (7-ма вул.) від год. 8-ої рано до год. 12-ої вполудне. Автобусами від Церкви св. Володимира (14-та вул.) від год. 10. до 12-ої вполудне. АВТАМИ з Ню Йорку через Holland Tunnel, Джерзі Сити, Нюарк Route 25, аж до Metuchen, де будуть подані дальші вказівки по дорогах. З Филаделфії і Трентону ці самі вказівки.

STOPPING TROUBLE before it happens is the job of Walter Joseph, telephone switchman. The stethoscope-like device he's using is typical of many new developments that constantly check and re-check switchboards, lines and cables, so that the average telephone is "out-of-order" only once in 2 years—and is usually back in service in less than 2 hours! You can count on your telephone service today as never before—for dependability, and for greater usefulness.

NEW JERSEY BELL TELEPHONE COMPANY.

В суботу, 14. липня ц. р., год. 2 пополудні,

В ЗАЛІ ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКОГО КЛЮБУ

при Другій Евені ч. 149 в Ню Йорку

відбудуться

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

КОМІТЕТУ ЧЛЕНІВ І ПРИХИЛЬНИКІВ УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Програма: 1) Відкриття; 2) Звідомлення з праці і дискусія; 3) Схвалення статуту; 4) Обрання статут. органів; 5) Поточні справи.

На збори запрошується всіх, кому дорога справа Українського Вільного Університету.

УВАГА! — НЮАРК І ОКОЛИЦІ!

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА ВОЗНЕСЕННЯ ГОСПОДНЬОГО

—: справляє :—

ВЕЛИКИЙ

ПІКНІК-ФЕСТИН

НА ВЛАСНІЙ ПЛОЩІ

675 South 19th Street, Newark 3, N. J.

В НЕДІЛЮ, 15. ЛИПНЯ 1951 Р.

(SUNDAY, JULY 15th, 1951)

Оркестра Сніґура. Початок в 3. год. пополудні до?

Пікніковий Комітет просить всіх українців прийти та весело між своїми провести час.

УВАГА! — НЮАРК І ОКОЛИЦЯ!

Поминальне Богослуження

для вшанування

ЮРІЯ КИРИЧЕНКА

—: відбудеться :—

В НЕДІЛЮ, 15. ЛИПНЯ 1951 Р.

в 10-тій годині рано

В УКРАЇНСЬКІЙ ПРЕСВИТЕРСЬКІЙ ЦЕРКВІ

36 Harrison Pl., Irvington, N. J.

Приятелів Великого Покійника запрошує Церковна Рада.

ЛИШЕ ОДИН РАЗ В НЮАРКУ, Н. ДЖ.!

УКРАЇНСЬКИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ ТЕАТР В НЮ ЙОРКУ

під мистецьким проводом МИХАЙЛА МАНҐЛЯРА

СУБОТА, 14. ЛИПНЯ (SATURDAY, JULY 14) 1951 РОКУ

WIDEMAY HALL, 929 BROAD STREET, NEWARK, N. J.

„ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ"

опера на 3 дії С. Гулака-Артемовського.

Початок вистави в 8. год. ввечорі.

Постава: М. Манґляра. Дириґент: К. Кукловський. Хормайстер: В. Завітневич. Концертмайстер: Л. Вахнянин. Постанова танців: М. Бочка. Художнє оформлення: Я. Анчутин. Адміністратор: М. Радчук.

Головні партії виконують: М. Чалий (Карась), Є. Винниченко-Мозгова (Одарка), М. Роговська (Оксана), Ю. Ковінько (Андрій), Л. Рейнарович (Султан), І. Самокиш (Імам), С. Горіздро (Селих-Ага), та інші. — Велика оркестра, хор та балет. — Танці у виконанні балетної групи І. Фліса. Костюми п. Бражника.

Квитки по ціні від $1.00 до $3.60 можна купити: Базар, 91 Mercer St., Укр. Народний Дім, 180 Williams St., та в день вистави при касі театру від 5. год. ввечорі.

УВАГА: Адміністрація театру просить бажаючих відвідати виставу придбати квитки в перепродажу, щоб уникнути довгих черг та непорозумінь біля кас театру в день вистави, як це сталося 10. червня в Ню Йорку.

ДЯКОВЧИТЕЛЯ-ДИРИГЕНТА

Опитний ДЯКО-ВЧИТЕЛЬ-ДИРІГЕНТ і РЕЖИСЕР пошукує відповідну посаду при Українській Православній Церкві. Перфектно знаю галицькі київські наліви. Звертатись до Редакції "Svoboda". Маю відповідні переконуючі документи.

ДЯК ісп. і вправний диригент хору шукає місця при гр.-кат. парафії.

EWHEN TYBLUCHYNSKYJ
409 Sanford St., Peoria, Ill.

• ПРАЦЯ •

Пошукується досвідченого ДЖЕНІТОРА до 15-фам. 5 поверхового дому. Повинен знати малі направки. Помешкання 4 кімнати, оплата електрики і 50 дол. місячно. Голоситись: 616 W. 182nd St., New York, N. Y. Тел.: WAshington Heights 7-3652.

• РІЗНІ ОГОЛОШЕННЯ •

ORange 4-2484
ORANGE VALLEY HOME MAINTENANCE
OIL BURNER INSTALLATION & SERVICE
also Timken Silent Automatic OIL HEAT
36 FREEMAN PLACE
West Orange, N. J.

НА ПРОДАЖ

Куряча фарма, 8 акрів, дім 4 великі кімнати, уліпшення, курники на 1,000 курей, 3 chicken brooders, ґарадж, ціна $13,000.

Куряча фарма, 6 акрів, дім 7 кімнат, уліпшення, гараж на 2 авта, 1.750 курей. Всі в найкращім стані. Ціна $15,-500, половина готівки.

Фарма 71 акрів при добрій дорозі, барни, курники, дім 10 кімнат, уліпшення, кур, 5 корів. З інвентарем $24,000, без $19,000.

Ми маємо різні фарми, ґазолінові станції, доми і салуни на продаж. Просимо відноситись до нас по всі інформації.

MICHAEL GELLNER
Real Estate
Ringoes, New Jersey
Tel.: FLemington 601 R 22

УВАГА! УВАГА!

НЕОБХІДНІ КНИЖКИ
Англійська Мова в двох підручниках

1) АНГЛО - УКРАЇНСЬКИЙ СЛОВНИК, Подвезка, 50 тисяч слів з вимовою, ціна $4.75.
2) Фесенко: ПЕРШІ КРОКИ, загально - визнаний підручник для вивчення англійської мови, в тексті 80 лекцій, пояснення вимови, ціна $1.00.

Мала Бібліотека за $ 3.90

1) У. Самчук: ОСТ, Том I., „Морозів Хутір", роман у 3-ох частинах, 584 ст. друку, ціна $2.00.
2) Домонтович: БЕЗ ҐРУНТУ, повість з підсовєтського життя інтеліґенції, 217 ст. друку, ціна $1.10.
3) В. Лецкий: КРУТІЖ, повість з козацьких часів, 173 ст. друку, ціна $0.80.

Всі три книжки високомистецьки оформлені і дають знамените насвітлення трьох різних епох українського життя. Маючи ці три книжки, маєте вже маленьку українську бібліотеку!

Також:

КРИМІНАЛІСТИКА, фаховий підручник доц. д-ра С. Гика, ціна $2.50.

Замовлення виконуємо негайно після вплати належності. За порто дочисляємо по 10 центів від книжки.

Замовлення слати:
MYCHAJLO BORECKYJ
Publisher
P. O. Box 414, Cooper Sta.,
New York 3, N. Y. USA

Зі Спорту

УАСТ — У. С. К. Тризуб 2:1 (1:0)

Ню Йорк, 1. липня 1951. Змагання представників двох міст ЗДА в українському футболі притягнули невелике число глядачів, як на так важну зустріч, мабудь через погоду. На спеку теж можна б скласти вину за нижчий як звичайно рівень гри, та помітну байдужість так публіки, як і змагунів. Хвилювались тільки дебютанти-юнаки УАСТ, тому, що вперше виступили в рядах першої команди, та ніким не збагнутий Гарасим, що поривався „розраховуватися" зі змагуном Тризуба після може і ненарочного фавлю.

Сам перебіг змагань нецікавий. Мінливі акції обидвох команд ліквідують оборонці довгими і високими викопами. Де далі ця „система" принімається і в рядах помочі, і міг копнути від себе, щоб тільки позбутися клопоту, блукає від одних до других безпляново. УАСТ вже спочатку не без вини воротаря Клоса добуває несподівано ворота з удару Голюки. Півгра однак кінчається нерішеною після того, коли др. Павлічка виманює своїм випадом Цьолка з його твердині і вже до порожних воріт спрямовує м'яч.

Друга півгра вносить спочатку трохи жвавости. Обидва напади переводять кілька гарних акцій, які всетаки не змінюють висліку. Опісля знову темпо гри слабне і здається вже, що ніхто не поправить нерішеної. Лапичак, який перед кінцем змагань переходить на лучника, легким притомним стрілом добуває другі ворота для УАСТ. М'яч пролітає мимо ніг кількох змагунів, та заскоченого непорушного Клоса і дає змогу господарям святкувати, хоч і не значну, але таки перемогу.

У Тризубі заблиснули Фрайман, др. Павлічка і Поритко. Конопасевич чомусь не виправдав своєї слави. Оборонці добрі, зате поміч та воротар були найслабшими.

УАСТ, крім ветеранів футболу, вивело на грище молодих змагунів, з яких на вирізнення заслуговує Ценко та Війтюк. Вповні задоволили Шміґель і Олинець, який по довгій перерві знову виступив серед українців. Виявилось, що для нього є місце в нашій одинадцятці. Більш старань та охоти до гри видно було цим разом у Банаха та Аридта, хоч останній змарнував дві певні нагоди добути ворота. Голюка грою та співпрацею з юнаками в нападі підтвердив своє ім'я доброго спортовця.

Команди виступили в складах:

УСК Тризуб: Клос, Петрів, Душинський, Левочко, Дейчаківський, Грицуляк (Лебедь), Конопасевич, др. Павлічка, Фрайман, Поритко, Франко.

УАСТ: Цьолко (Комарницький), Шміґель, Ценко, Олинець, Гарасим, Лапичак (Сєрант), Голюка, Олійник, Банах, Аридт (Війтюк), Панкевич (Василишин).

Змагання, що мали історичне значення в українському спорті на еміґрації, попередила святочна виміна прапорців, а ввечорі після змагань відбулось прийняття, влаштоване УАСТ-ом на честь гостей. На ньому промовляли ред. Купчинський, дир. Влавацький, п. Пазуняк і п. Скоробогатий.

В. С.

„УКРАЇНО, РІДНИЙ КРАЮ, серцем я тебе бажаю" — опера „Запорожець за Дунаєм". Артисти Роговська (Оксана) та Ковінько (Андрій). — До вистави цієї опери Укр. Проф. Театром в Нюарку в Wideway Hall (проти City Hall), 929 Broad St., у суботу, 14. липня, в 8. год. ввечорі. (огол.)

● **В Медіолані відбулася з нагоди конвенції Міжнародної Конфедерації Вільних Професійних Спілок** велика проти - комуністична демонстранція, в якій взяло участь понад 80,000 італійських робітників.

● **Більше як 100,000 військ і біля 400 літаків** візьмуть участь у військово - повітряних маневрах біля Форт Врегг 13-го серпня. З часу II світової війни це будуть найбільші маневри в ЗДА.

● **$80.000 закладу** за комуністичних ватажків конфіскував федеральний суддя Сильвестер Райн у зв'язку з неявкою до відбуття тюремної кари цілого ряду керівних членів комуністичної партії у ЗДА.

Вступайте в члени У. Н. Союзу

НОВІ ІМІГРАНТИ

Українці, що приїжджають стараннам ЗУАДКомітету кораблем „Дженерал Сторджіс" до Ню Йорку дня 11-го липня:

Вірковська Анна, Ірина; Лелет Антін; Дмитров Михайло, Ельза; Кононенко-Трофімовський Константин, Олена; Кононенко-Трофімовський Олег, Євгенія, Наталія; Матищак Михайло, Ірина, Ольга, Марія; Підгурський Петро, Ірина, Станислав, Марія; Солотвінська Анна; Антонюк Василь; Гладун Теодор, Розалія, Степан; Ігнатович Ева; Іскрак Аксентій; Якімчук Антоніна, Олег; Кріль Василь; Киця Петро, Антоніна! Свистула Іван; Зелений Іван, Катерина, Іван, Степанія, Юрій; Немцов Омелян, Анна, Микола, Владислав; Довгаль Григорій; Бондюк Олекса, Люба; Ханенко Ярослав, Анна, Степан, Михайло; Дмитришин Павло, Марія; Горячий Марія, Василь; Котовіч Анатоль.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ЮТИКА, Н. Й. — Бр. св. Петра й Павла, від. 58, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 14. липня, точно в год. 6-ій ввечорі, в церковній залі при 209 First St. Всі члени повинні явитися на збори, бо маємо до вирішення дуже багато справ. Пригадується суспендованим членам, що хто із суспедованих членів вирівняє в цім місяці свою залеглість, буде прийнятий наново в ряди У. Н. Союзу. Бажаючі вступити в ряди Союзу можуть прибути також на наші збори, а ми радо полагодимо їм всі формальності. — За уряд: Ф. Фалінський, пр.; М. Онищак, кас.; В. Запаранюк, секр.

ОЗОН ПАРК, Н. Й. — Тов. Вільна Україна, від. 200, повідомляє всіх членів, що піврічні збори відбудуться в суботу, 14. липня, в год. 8-ій ввечорі, в галі Горож. Клюбу, 91-20 — 95 Еве. Обовязком кожного члена явитись на цих зборах, бо є важні справи до полагодження. Також буде звіт уряду за пів року його діловодства. — За уряд: М. Савка, предс.; Е. Паращук, кас.; В. Воргуль, секр.

ЙОНКЕРС, Н. Й. — Тов. Подільська Січ, від. 8, повідомляє своїх членів, що збори Тов. відбудуться в неділю, 15. липня, в год. 2-ій попол., в салі Клюбу, 13 Washington St. Просимо членів прийти і вирівняти свої належитости. — Н. Мазур, предс.; В. Мандзій, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Михайла Грушевського, від. 219. відбудуться в суботу, 14. липня, в год. 8-ій ввечорі, в укр. правосл. галі, 675 Савт 19. вул. Проситься членів прийти на збори і заплатити свої вкладки. — Г. Дорошенко, предс.; А. Баран, кас.; А. Мудровський, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Зап. Січ, від. 371, відбудуться в пятницю, 13. липня, в год. 8. ввечорі, в Січовій Галі, Newark. Проситься членів приходити на збори і платити свої вкладки на зборах відділу. — За уряд: О. Паньків, предс.; П. Заблоцький, кас.; Ю. Варанюк, секр.

БРІДЖПОРТ, КОНН.—Тов. Укр. Січ, від. 59, повідомляє всіх членів, що місячні збори Тов. відбудуться в суботу, 14. липня, в У. Н. Домі, 517 Галет вул., точно в год. 7:30 ввечорі. Взивається все членство прийти на час. Контроля дасть піврічний звіт і члени одержать чеки-дивіденду від У. Н. Союзу. Є і інші важні справи, як обговорення приєднування нових членів до Союзу в теперішній кампанії. — М. Галькевич, секр.

ЕЛМАЙРА, Н. Й. — Тов. ім. Івана Франка, від. 271, повідомляє всіх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 15. липня, в год. 2. попол., в галі на Лакавана Еве. Проситься членів прибути, та вислухати звіт з діяльности касієра та секретаря. — За уряд: Г. Левуш, предс.; С. Сиров, кас.; Ф. Чомко, секр.

ЛУДЛОВ, МАСС. — Тов. ім. Івана Франка, від. 253, повідомляє всіх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 15. липня, в год. 2. попол., в церковній галі. На зборах буде прочитаний звіт з піврічної діяльности нашого відділу. — П. Хомин, предс.

• РОЗШУКИ •

Пошукую **КАТЕРИНУ БЕКЕШ** (прізвище по мужеві невідоме), яка виїхала 1921 р. до U.S.A. із села Уличнo, пов. Стрий (Галичина). Хто знає про місце її перебування прошу ласкаво повідомити на адресу:

JOSEF BEKESCH
Hammelburg Unterfr.
U. S. Lager — Germany.

Пошукую **MICHAJLA HARAJDU** зі села Сторожі Великі, повіт Сянок (Sanok), також рідних і знайомих.

MICHAJLO CHINALSKYJ
166 E. 2nd Street,
New York 9. N. Y., U.S.A.

Пошукую **ВОЗНЯК АЛЕКСАНДРА** з родиною, котрий приїхав недавно до Шікаґо, Ілл. Хто знає про його долю, або він сам, писати до:

SEMEN SLOTA
c/o Denison Farms
R. R. 1, Box 520, Albuquerque, N. M.

• БИЗНЕСОВІ НАГОДИ •

НА ПРОДАЖ гостинниця і склад горівок — їдальня, саля до танців. Також ґазолінова станція і лота 200 стіп на авта, при головній дорозі ч. 28, з реальністю або без реальности.

H. JAKUBOWSKI
630 Bound Brook Rd., Dunellen, N. J.

Продається надзвичайно добра **215-АКРОВА ФАРМА** при стейтовій дорозі, недалеко від Бінґгемтон, Н. Й.: 15 акрів ліса, 100 акрів орної землі, а решта пасовиська. 3 доми: головний дім має 12 кімнат, є гаряча вода і парове огрівання. 2 доми вирентувані. Стайня на 50 штук худоби. Продаж включає 35 дійних корів, 12 голов ялівнику, 3 коні, трок, трактор, мілкер, кулер і всіляка фармерська машинерія. За молоко береться від 1,200 —1,400 дол. місячно. **Є чим сплачувати морґедж.** Ціна $28,000, готівка треба $10,000. По близчі інформації пишіть:

WILLIAM PASTUCK, 106 E. 96th St., New York 28, N. Y.

Кликати від 8 рано до 12 вполудне, а ввечорі від 6 до 9 **AT 9-6650.**

• Професійні оголошення •

Dr. S. CHERNOFF
223 — 2nd Ave., (Cor. 14th St.) N.Y.C.
Tel. GRamercy 7-7697

Острі й довгочасні недуги чоловіків і жінок. Шкірні. X-Ray. Роздуття жил лікуємо без операції. Переводимо аналізу крови для супружих дозволів. — Офісові години: Щодня від 10 рано до 6:45 ввечорі. В суботи від 10 до 1 попол. Еґзамінація $3.00.

Д-р М. МАЙЗЕЛ
лікує гострі й застарілі недуги мужчин і жінок, шкірні, загальне ослаблення, нирки й міхурі, ревматизм, переводить аналізу крови й сечі. Провірка $3.00.
107 E. 17th St., NEW YORK CITY
коло 4-тої Евеню і Юніон Сквер.
Години: Щодня 10—1, 4—7; в суботи 10—1; в неділі зачинено.

ТЕПЕР ПОРА
ЗАПИСАТИСЯ НА КУРСИ САМОХОДОВИХ МЕХАНІКІВ І КУРСИ ЇЗДИ.

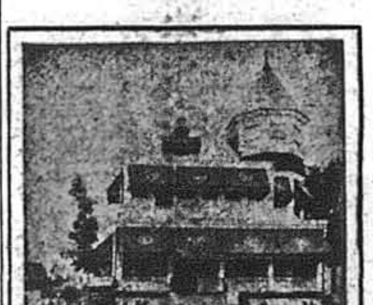

GR. 7-8951

КУРСИ МЕХАНІКИ
КУРСИ ЇЗДИ АВТАМИ

Постараємося для Вас про еґзамін Лайсенсу. Наші учні дістають дипломи. Поможемо в одержанню праці. Інструкції в українській і англійській мовах. КУРСИ ДЕННІ, ВЕЧІРНІ І НЕДІЛЬНІ Інструктори фахівці. Зал. в 1916.

L. TYCHNIEWICZ, директор
Metropolitan Auto School
155 — 2nd Ave., близько 10th St.
NEW YORK CITY

Lytwyn & Lytwyn
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
Обслуга Щира і Чесна
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey
801 SPRINGFIELD AVENUE
NEWARK, NEW JERSEY
ESsex 5-5555

УКРАЇНСЬКІ ФОНОГРАФІЧНІ РЕКОРДИ

Заходіть або пишіть по українські і другі рекорди. Висилаємо рекорди по цілому світі. Пишіть по катальоґ.

FOREIGN RECORD EXCHANGE
2219 W. Chicago Avenue (Dpt. "U") Chicago 22, Ill. U.S.A.

ЩО Є НА ПРОДАЖ У СУРМІ?

НОВІ КНИЖКИ:

ЛІРА: Збірник 360 пісень з нотами і взірцями	$2.50
Чапленко В.: ЛЮДИ В ТЕНЕТАХ, сатирична повість в двох томах	2.00
Т. Осьмачка: ПЛЯН ДО ДВОРУ	1.25
С. Любомирський: ПЛЕМЯ ВОВКІВ	4.00
І. Багряний: САД ГЕТСИМАНСЬКИЙ	2.50
100 РІЗНИХ ТЕАТРАЛЬНИХ ТВОРІВ (яких ціна $40) тепер	10.00

НОТИ І ПІСНІ:

ЛІРА: Збірник пісень з нотами і взірцями	2.50
201 ПІСЕНЬ НА ПІЯНО зі словами	2.50
ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ, партитура, надається для кожної особи, що співає або грає на якім небудь інструменті, бо там є соля, дуети, хори і балет	2.50
32 ПІСНІ, ілюстровані, кожна на осібнім листку. Ціна одного листка 15 цт. Всі	2.00

ПЛАТІВКИ (Рекорди) ДО ГРАМОФОНУ:

Сет. Но. 1. Пісні УПА, виконані ансамблем Бандуристів С. Ганушевського	3.15
Сет Но. 10. Рекордовані в Україні, видані Сурмою. Найліпшої якости. Пісні Стрілецькі, Бандуристи: Оперові і Народні. Найліпших артистів, хори і з акомпаніяментом орх.	10.00
Сет Но. 11. Рекордовані в Україні і в Америці: Соля, оперові (Катерина, Запорожець за Дунаєм, і Наталка Полтавка). Всі три сети надаються для концертів, радія і дому. (Сто разів будете їх слухати і ще не наприкриться). 12 рекордів, більше як 25 різних пісень і танців, все за	10.00
100 НАЙКРАЩИХ УКРАЇНСЬКИХ ПЛАТІВОК	65.00

РІЗНЕ:

НОВИЙ ПІДРУЧНИК АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ (Інґліш фор Юкрейніянс). Рекомендований проф. Кисілевським і іншими педагогами, що з нього найліпше і найскорше можна вивчитися англ. мови, тепер продаємо по зниженій ціні. Був 3 доляри, тепер лише	2.00
СЛОВНИК УКРАЇНСЬКО-АНГЛІЙСЬКИЙ д-ра ЛЬВА і ВЕРБЯНОГО, 30 ТИСЯЧ СЛІВ. Ціна	2.85
СЛОВНИК Анґло-Український, Подвезка, 50 тисяч слів з вимовою. Ціна	4.50
КНЯЖА СЛАВА, А. Лотоцького з ілюстраціями П. Андрусева. Цікава книжка для молодих і старших	1.00
ПАНСЬКІ ЖАРТИ І МОЙСЕЙ Івана Франка, обі книжки	75
ПОЗА МЕЖАМИ БОЛЮ О. Турянськоро, воєнне опов., ілюстр.	25

Як буваєте в Ню Йорку, вступіть до Сурми. Як не маєте як зайти, замовляйте через пошту. Всі замовлення полагоджуємо сейчас. Пишіть:

SURMA, 11 East 7th St., NEW YORK 3, N. Y.

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребами по ціні так низькій як ___ $150
ОБСЛУГА ЧЕСНА І НАЙКРАЩА

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY
Dignified funerals as low as $150
Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Занимається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і околицях
Контрольована температура. Модерна каплиця до ужитку даром.
PETER JAREMA
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

Робимо Афідевіти на
СПРОВАДЖЕННЯ
людей з Арґентини, Вразилії, Канади, Бельгії, Франції і т.д. На Польську Квоту (6,524 осіб річно), тепер можуть скоріше приїхати.

ДЛЯ НЕГОРОЖАН
на ВИЗИ до Німеччини, виробляємо Пашпорти, Поворотні Документи і Німецькі Візи. Висилаємо до Польщі ПАКУНКИ і ЛІКАРСТВА. Асекуруємо від вогню Меблі і Одіж

Е. С. ВІТКОВСЬКИЙ
НОТАР ПУБЛИЧНИЙ

E.S.WITKOWSKI
130 East 7th St.
NEW YORK, N.Y.
Близько Ave. A. Tel. OR. 4-3652

• ПЕРЕВІЗ •
пасажирів, пакунків і речей у місті, поза місто і на дальшу віддаль.

ПО НИЗЬКІЙ ЦІНІ.
Голоситись:6-10 рано і 6-10 веч.
Телефон: CY. 9-7879
M. SHULGIN TRANSPORTATION
2066 Anthony Ave., N. Y. 57, N. Y.

Proc Beauty Salon
166 Second Ave., N. Y. C.
AL. 4-8675 Near 11th Street

ПОВІДОМЛЕННЯ:

ДИРЕКЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО БУДІВЕЛЬНО-ПОЗИЧКОВОГО ТОВАРИСТВА (Ukrainian Building & Loan Ass'n)

повідомляє наше громадянство, що офіс Товариства відкритий кожної п'ятниці (крім свят) від год. 7—9 ввечорі в Домі Горожан при 847 N. Franklin St., Philadelphia 23, Pa., в таких справах:

1) Приймання вкладок на 3% і 4%.
2) Безплатне інкасування чеків для членів.
3) Прийняття аплікацій на позички на покуп дому, фарми чи бизнесу.

Щадничі вкладки можна теж присилати поштою на адресу:

UKRAINIAN B. & L. ASS'N
847 N. Franklin Street, Philadelphia 23, Pa.

УВАГА!
Велика випродаж!

Соломяні капелюхи ...$1.25
Імпортована (найліпша) панама ...$2.75
(попередня ціна $5.00, $6.00 і т. д.)
Капелюхи з банґорали (їх можна мити) ...$1.50

як рівнож легкі літні **ФІЛЬЦОВІ** капелюхи по приступних цінах.

Відновляємо куплені у нас капелюхи.
ПРОДАЄМО ШОВКОВІ КРАВАТКИ, ПАСИ І ШЕЛКИ.
(Говоримо по українськи)

DUNLEY HAT SHOP
14 SAINT MARK'S PLACE, NEW YORK CITY
(Між 2-ою і 3-ою Евеню.) — Телефон: GR 5-3733.
Відкрито в пятницю до 9-ої, в суботу до 10-ої год. ввечорі.

ЗМІНА ЦІН ОГОЛОШЕНЬ В „СВОБОДІ"

У зв'язку зі загальними господарськими змінами в країні, з днем 1-го липня ц. р. встановляються такі нові ціни за оголошення в „Свободі" за один цаль (інч) через одну колонку:

Фінансові звіти і політичні оголошення	$2.40
Оголошення пікніків, балів, концертів, з'їздів, представлень, різних прибуткових імпрез та підприємств	$1.40
Оголошення культурно-освітніх імпрез, народних маніфестацій, академій і т. п.	$1.00
Оголошення відділів УНС	$0.80

АДМІНІСТРАЦІЯ „СВОБОДИ"

ПРИ ЗМІНІ МЕШКАННЯ В НЮ ЙОРКУ АБО ПЕРЕСЕЛЕННІ ДО СТЕЙТІВ:
NEW YORK — PENNSYLVANIA
NEW JERSEY—CONNECTICUT
КЛИЧТЕ УКРАЇНСЬКЕ
ПЕРЕВОЗОВЕ БЮРО
В. Е. БОГАЧЕВСЬКОГО
335 EAST 6th STREET, NEW YORK 3, N. Y. — TEL. OR. 3-2484

ТАРЗАН, ч. 2629. Поза трясовиною

Тарзан не звертав жадної уваги на майів, як називали слонів пеллюсідаріяни, і поверталючись торкався їхніх хоботів, що нервозно похитувались.

Коли Тарзан і Улан всією своєю вагою підважили дрючком ногу слоненяти, Доріс просунула під неї деревину.

Сперщися передньою ногою на товсту дерев'яку, маленький мастодонт зрештою вибрався із трясовиння і поспішив на твердий ґрунт.